

νων όλων των αναλογιών, έχουν το πνευματικό ανάστημα του Σολωμού, δεν ασχολούνται ποτέ με το Σολωμό. Υποπτεύομαι ότι οι νέοι, απασχολημένοι, και δίκαια, με το καυτό παρόν, τον αγνοούν. Είναι κι αυτός μιά πνευματική αξία που καθιέρωσαν οι παλιότεροι τους, στους όποιους έχουν κάθε λόγο να μὴν έχουν καμιά εμπιστοσύνη. Δεν ξέρω πώς τον βλέπουν τη στιγμή αυτή οι άλλοι της δικής μου γενιάς — όσοι δεν ασχολήθηκαν, εύτυχως, γραπτά μ' αυτόν και τὸ ἔργο του. Ἐγώ, προσωπικά, πέρ' ἀπ' τὰ ποιήματά του, πούχω πολλά χρόνια να ξαναδιαβάσω, μ' ἐξαιρεση μερικούς στίχους του που ἀπαγγέλλω πότε-πότε νοερά, τον βλέπω σὲν πρωτομάκρτυρα τοῦ προδομένου ἄλλομονο ἀγώνα τῆς σύγχρονης Ἑλλάδας να πραγματοποιήσει τὸν ἀληθινό ἑαυτό της — τὸ θῆμα τῆς πρώτης, μεγάλης προδοσίας τῆς Ἑλλάδας ἀπ' τοὺς Ἑλληνας, πού, με διάφορες μορφές, συνεχίστηκε και συνεχίζεται ὡς τις μέρες μας. Τὸν βλέπω ὅμως και σὰ σύμβολο μιᾶς ἀλήθειας στὴν ὁποία πιστεύω ἀκράδαντα: ὅτι ὑπάρχει δικαιοσύνη — ποιητικὴ δικαιοσύνη — πού, ἔστω κι ἂν ἔρχεται ἀργά, ἔστω κι ἂν οἱ ἴδιοι οἱ προδότες δὲν τὸ ξέρουν ἢ κάνουν πὼς δὲν τὸ ξέρουν, τοὺς τιμωρεῖ ἀμείλιχτα. Τὸ τραγικὸ εἶναι ὅτι τὴν τιμωρία αὐτὴ τὴν ὑφίστανται και όσοι δὲν πρόδωσαν — οἱ ἀθῶοι, στὸ βαθμὸ πού μπορεί ποτὲ κανεὶς να εἶναι ἀθῶος. Ἀναρωτιέμαι σὲ πόσους ἀπ' αὐτοὺς πού θ' ἀπαντήσουν στὸ ἐρώτημά σας, δι' ἅχα τὴν ἐρεζή να φωνάξω: πὼς τολμάτε, κύριε, και δάξτε στὸ στήμα σας τὸ Σολωμό;...

ΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Πολύ φοδοῦμαι ὅτι ὁ Σολωμὸς δὲν ἀποτελεῖ ζωντανὴ παρουσία στὴν ἐποχὴ μας. Φταίει ἴσως τὸ κλασικορομαντικὸ ἔργο του πού δὲν μπορεί να συγκινήσει πιά φταίει ἴσως και τὸ ὅτι σκαρτέψαμε και δὲν ἔχουμε τὴν ἀγνότητα πού χρειάζεται γιὰ να τὸν πλησιάσουμε.

Κι ὅμως τὸ ἔργο τοῦ Σολωμοῦ ἔχει ἀκόμα να μᾶς διδάξει πολλά: τὸ πάθος γιὰ τὴν τελειότητα («Ἐλευθεροὶ πολιορκημένοι»), τὴν ἀνεπανάληπτη ποιότητα τοῦ λυρισμοῦ του, τὴν αὐστηρὴ αὐτοκριτικὴ (ὅπως στὴν «Ὀδὴ στὸν Λόρδο Πύρωνα»), τὸν ἔξοχο λαϊκὸ λόγο («Ἡ γυναίκα τῆς Ζάκυνθος») και να μᾶς προσφέρει ὑπέροχους στοχασμούς, ἀληθινὲς ὑποθήκες, πού μποροῦν να μᾶς δοθηθοῦν και στὴ ζωὴ και στὴν τέχνη.

Α. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Κύριο Σωκράτην Σκάρτην ἢ Σκαρτῆν Σμόρνης 147 Πάτραι
Κύριε Σκάρτη ἢ Σκαρτῆ,

Ἐλαβα τὸ ἔξαλλο γράμμα σας πού δὲν εὐχαίνει κανένα νόημα ἀπὸ τίς δύο πρῶτες παραγράφους, ἔτσι συβιλλικά πού εἶναι διατυπωμένο κι ἀρχίζω ν' ἀμφιβάλλω γιὰ τὸν πλήρη ἔλεγχο πού τυχὸν μπορεί να ἔχετε γιὰ τὰ συμβαίνοντα γύρω σας.

Γιὰ τὴν ἐπιμονὴ σας στὸ θέμα τοῦ Σολωμοῦ, κυτᾶτε να ὁρῆτε ἄλλα κορτίδα να φᾶνε τὸ τυρί πού ἔχετε δάλει στὴ φάκας σας. Δόξα τῷ θεῷ, στὴν χώρα μας ὑπάρχουν ἑκατοντάδες φιλόδοξοι πού θὰ συνδράμουν στὴν κατασκευή ἑνὸς τεύχους σας, μιά ὅπως διαδόθηκε ἐδῶ ΔΕΝ ἔχετε πιά ὕλη και καταφεύγετε πὲ τέτοια κόλπα δημιουργίας ὕλης. Ἐγὼ ΑΡΝΟΥΜΑΙ (ἔχω ἕναν μικρὸν Σμαράκη μέσα μου) και δὲν ἀπαντῶ σὲ τόσο καθαρὲς φάκας, ὅταν μάλιστα ἔχουν και περιθώρια ἀπαντήσεων τόσο ἀπὸ πλευρᾶς χώρου ὅσο και ἀπὸ πλευρᾶς... λεξιλόγιου. Ἔτσι μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τῆς σιωπῆς μου αἰσθάνομαι ὅτι σώζω τὴν τιμὴν και τὴν ὑπόληψιν τοῦ καθωσπρέπει περιόδικου σας πού μόνο ὁ νεορομαντικο-μυθολογικὸς τίτλος του μοῦ προσεφεί ἀηδία.

Νάστε καλά και να γράψετε
εὐτυχισμένος